

№№ 36-37 (19802) 2011-рэ илъэс гъубдж ГЪЭТХАПЭМ и 1

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Президент академикым фэгушІуагъ

КубГАУ-м иректорщтыгъэу, джыдэдэм ипрезидентэу, экономикэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу, РАСХН-м иакадемикэу, Урысые Федерациемрэ Адыгэ Республикэмрэ наукэмкІэ язаслуженнэ ІофышІэшхоу, Пшызэ шъолъыр мэкъу-мэщымкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Социалистическэ ІофшІакІэм и ЛІыхъужъэу, -мынеІшфоІ дыагоаш егышП кІэ и ЛІыхъужъэу Иван Трубилиным ыныбжь илъэс 80 зэ-

рэхъурэм мы зэхэсыгъор фэгъэхьыгъагъ.

Адыгеим илІыкІо куп хэтыгъэх илъэс зэфэшъхьафхэм зигугъу къэтшІыгъэ университетыр къэзыухыгъэхэр, ахэм зэу ащыщ Адыгэ Республикэм иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан, экономикэм, мэкъумэщым, промышленностым -им естекстефа мехоспафоІк нистерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ яІэшъхьэтетхэр.

Тиреспубликэ и Президент

мэкъумэщ наукэм зищыІэны--кидон есле Ішы фозыгь обилярым фэгушІуагъ, игъашІэ кІыхьэ хъунэу фэлъэІуагъ.

Адыгэ Республикэм игъэцэкІэкІо хабзэ иорганхэм, тиреспубликэ щыпсэурэмэ ацІэкІэ уиюбилей фэшІ сыпфэгушІо. АдыгеимкІэ мы мафэр мэфэкІэу щыт! Сыда пІомэ тиреспубликэ щыпсэурэ нэбгырэ мин заулэмэ Кубанскэ къэралыгъо аграрнэ университетыр къаухыгъ, — хигъэунэфыкІыгъ рэ еджапІэм ишІэныгъэлэжь-

ТхьакІущынэ Аслъан Иван Трубилиным зыфигъазэзэ. — Ректорэу Іоф пшІэзэ университетыр Урысыем иапшъэрэ аграрнэ еджэпІэ анахышІу хъугъагъэ.

Адыгеим и Президент юбилярым шІухьафтын ритыгъ, республикэм иаграрнэ комплекс Іоф щызышІэщт кадрэ--едек еГинификанием жех лэжьэныгъэу зэдыряІэм зэригьэразэрэр риГуагь. Мы апшъэхэм яшІуагъэкІэ Адыгеим зернэ лъэпкъыкІэхэр, пэрыт технологиехэр жъугъэу къыщызыфагъэфедэ хъугъэ.

ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэфэгуш Гуагъэр Иван Трубилиным игуапэ зэрэхъугъэр ыкІи агропромышленнэ комплексым ылъэныкъокІэ Адыгеим--ынеІшк еффиатовш есышП еф гъэлэжьхэми, мэкъу-мэщым Іоф шызышІэхэрэми тапэкІэ зэдэлэжьэныгьэу азыфагу ильым зызэриушъомбгъущтым ицыхьэ зэрэтельыр къы Іуагъ.

Ученэ советым изэхэсыгъо хэлэжьагъэх Краснодар краим и Хэбзэихъухьэ ЗэІукІэ и Тхьаматэу Владимир Бекетовыр, Екатеринодарскэ, Кубанскэ митрополитэу Исидор, Кубанскэ къэралыгъо технологическэ университетым иректорэу Владимир Лобановыр, юбилярым Іоф дэзышІагьэхэр, джащ фэдэу мэкъу-мэщымкІэ край ведомствэхэм япащэхэр.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы: Иван Трубилиным мыщ фэдэ къэралыгъо наградэхэр — Лениным, Октябрэ революцием, ЛэжьэкІо Быракъ Плъыжьым, Зэкъошныгъэм яорденхэр, «Хэгьэгум ыпашъхьэ гъэхъагъэу щыри-Іэхэм афэшІ» зыфиІорэ орденэу я IV-рэ, я III-рэ степень зиІэхэр, щытхъуцІэхэр, Адыгэ Республикэм инаградэ анахь льап Іэр — медалэу «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиІорэр къыфагъэшъошагъэх.

Иван Трубилиным шІэныгъэхэмкІэ доктор 15, кандидат 14 ыгъэхьазырыгъ, мэкъу-мэщым ылъэныкъокІэ научнэ ІофшІэгъи 150-рэ ытхыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

ШыкІагъэхэр нахь къыхигъэщыгъэх

Адыгэ Республикэм и Оперативнэ штабрэ терроризмэм пэшіvекіогъэнымкіэ комиссиемрэ т гъуасэ зэхэсыгъо зэдыряlагъ. АР-м и Президентэу ТхьакІущынэ Аслъан Іофтхьабзэр зэрищагъ.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэр зыщыкІощтхэ уахътэм терроризмэ нэшанэ зиІэ мыхъо-мышІагъэ республикэм щызэхамыщэным фэшІ анаІэ нахь зытырагъэтын фаехэм зэхэсыгьом щатегущы Іагьэх. ХэдзыниІми нидиважеттефики мех ахэр зэрэк Іощтхэм япхыгъэ Іофтхьабзэу правэухъумэкІо органхэм зэш уахын фаехэр законым къызэрэдилъытэрэм тетэу агъэцакІэх. АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ иминистрэ идоклад ар къыщыхигъэщыгъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ,

хэдзэкІо участкэхэр пэшІорыгъэшъэу мызэу, мытІоу къаплъыхьагъэх нахь мышІэми, къэорэ вещество, наркотик е нэмыкІзу зэрар къззыхьыщтхэр ащамыгъэбыльынхэм фэшІ, джыри зэ ауплъэкІужьыщтых. Джащ фэдэу УФ-м и МЧС АР-мкІэ и ГъэІорышІапІи зыфэгъэзэгъэ Іофхэр зэшІуихыгъэх, хэдзынхэр зыщык ощтхэ мафэм фэхьазырых. Ащ ипащэ игуадзэ зэрэщигъэгъозагъэхэмкІэ, хэдзэкІо комиссиехэм Іоф зыщашІэщт унэхэу, лъэныкъо пстэумкІи машІом е нэмыкІ къиныгъохэм нэбгырэ тІурытІоу дежур- хэм мы лъэныкъомкІэ респуб- къуапэ дэтхэм ащыщхэр къыствэр ащахьыщт, икъу фэдизэу къэмыухъумагъэхэм мэшІогъэкІосэ купхэри япхыгъэнхэу агъэпсыгъ.

Къулыкъоу хэдзынхэм япхыгьэ Іофхэм афэгьэзагьэхэм еста Іхерест пехапы печаны печ зэрэхъухэрэр джыри зэ ауплъэкІужьынхэу, законым тетэу пстэури зэрэзэшІуахыщтым, дэзыгъэ зэрэфэмыхъущтым лъэшэу анаІэ тырагъэтынэу ТхьакІущынэ Аслъан къари-

республикэр ащыухъумэгъэным епхыгъэ программэхэр гъэцэкІагъэ зэрэхъухэрэми зэхэсыгьом щытегущы Іагьэх. АщкІэ министерствэхэм ыкІи комитетхэм япащэхэм доклад-

ликэм щызэшІохыгъэ хъугъэр, гъэсэныгъэм, медицинэм, культурэм япхыгъэ объектхэм якъэухъумэн мылькоу пэІуагъэхьагъэр зэрэмымакІэр нафэ, ау джыри щыкІагъэ щымыІэу пІон плъэкІыщтэп. Ахэр ары анахьэу республикэм ипащэ анаІэ зытыраригъэдзагъэхэр. Шэгъахэм мызэу, мытІоу игугъу къамышІыжьэу, зэшІуамыхыгъэм Іоф дашІэнэу къафигъэпытагъ. Ежь-ежьырэу зызы-Іыгъыжьырэ объектхэм, сомэ Терроризмэм, экстремизмэм миллион пчъагъэхэр илъэсым мехфыІр медехыажелысты ящынэгъончъагъэ пэІуагъэхьащт мылъкур къыхамыгъэкІыныр, ар зыгорэм фагъэзэжьыныр зэрэмытэрэзыр къыкІигъэтхъыгъ. Щыфхэр бэу зы-

хэм апэуцужьынхэм фэхьазыр- хэр кьашІыгъэх. Аужырэ илъэс- щызэрэугъоирэ чІыпІэу Мыезекіухьэхэм щыкіагъэу ылъэгъугъэхэми джыри зэ къафигъэзэжьыгъ. Апшъэрэ ыкІи профессиональнэ еджапІэхэр зыпарэми къызэримыгъэгъунэхэрэр, цІыфхэм якъэухъумэн зэрэфэмыхьазырхэр зымыгъэразэхэрэм ащыщэу къыхигъэщыгъ.

- Объектэу къышъопхыгъэхэм мафэ къэс шъунаІэ атежъугъэтын, шъууплъэкІунхэ, щыкІагъэу яІэхэр псынкІэу зэрэдэжъугъэзыжьыщтым шъупылъын фае, — къыІуагъ ащ. — ЦІыфхэм ящынэгъончъагъэ пстэумэ анахь шъхьаІ, ар зыщышъумыгъэгъупш, щыкІагъэхэр охътэ благъэм дэжъугъэзыжьых.

ХЪУТ Нэфсэт.

Къалэу
МыекъуапэкІэ зы
мандат зиІэ хэдзыпІэ
коеу N 19-мкІэ
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэм
идепутатынымкІэ
кандидатэу
СЕМЕНЧУК
Александр
Федор ыкъор

Хэдзэк I о объединениеу «КПРФ-м и Адыгэ республикэ къутамэ» къыгъэлъэгъуагъ.

Лъытэныгъэ зыфэсшІырэ хэдза-

кІохэр!

Сигухэлъхэр хэдзып коим шыпсэухэрэм яш оигъоны-гъэхэм атегъэпсык выгъэх, арышъ, пстэуми апэу сызфэлэжьэщтыр зиголос сфэзытыгъэ цыфхэр зыгъэгумэк вхыныгъохэр зэш охыгъэнхэр ары.

Зэфэныгъэр сигухэль шъхьа!! Политикэмк!э анахь шъхьа!эу сэльытэх цІыфыгъэ схэльыныр, зэфагъэм тетэу сызек!оныр.

Депутатым иІофшІэн шъхьэихыгъэу, къыбгурыІон плъэкІынэу, цыхьэ фэпшІынэу щытын фае. ЗыгорэкІэ депутатэу сыхадзымэ, скІуачІэ етыгъэу сыфэлэжьэщт законым сыкъыпкъырыкІызэ къэралыгъо политикэм сифэмэ-бжымэ тырихьэу згъэпсыным. Законыр дэгъун зилъэкІыщтыр шэпхъэшІухэр къытыхэ ыкІи ахэр дэх имыІзу агъэцэкІэжыхэ зыхъукІэ ары ныІэп.

Сшъхьэ ифедэхэм самыгъэгумэк Тэу сышъуфэлэжьэныр, лъытэныгъэ зыфэсшТырэ хэдзакТохэр, сидепутат ТофшТэнкТэ мэхьэнэ шъхьаТэ зэстырэ Тофэу сыдигъокТи щытыгъ ыкТи ащ тетэу къэнэжьы.

СищыІэныгьэ мыр ипринцип шъхьаІ: «ЧІыгоу тызтесыр зэкіэми зэдыряешь, льэпкьэу зыщыщым, идин шІошъхъуныгьэхэм, иполитикэ епльыкІэхэм ямыльытыгьэу, цІыфым тыдэкІи ыкІи сыдырэ льэныкъокІи ащ зэфэдэ фитыныгьэхэр щыриІэнхэ фае.»

Шъуилъфыгъэхэм, ахэм къакІэхьухьагьэхэм ящыІэныгьэ зэрэгьэпсыгьэщтым, ыужкІэ ахэм къарыкІощтыр зыфэдэщтым шъуегъэгумэкІымэ, тиреспубликэ щыпсэурэ пстэуми яфэшьошэ щы актэ ягэнэу шъуфаемэ, сизекІуакІэхэр къыжьугурэІохэмэ ыкІи адешьогъаштэмэ, 2011-рэ илъэсым гъэтхапэм и 13-м шыІэшт хэдзынхэм шъvахэлажь, зыдежъугъаштэрэм шъуиголос фэшъут! Щыфыр, законым ащ кьыритырэ фиты ныгъэхэр ыкІи шІоигъоныгъэхэр пстэуми анахь уасэ зыщыфашІыхэу гъэпсыгъэ Урысыем зыкъиІэтыжьын ыкІи нахь льэш хъужьын фае.

Республикэм ыкІи зэрэхэгъэгоу къарыкІоштымкІэ пшъэдэкІыжь зыфэшІыжьыгъэным коммунистхэр фэхьазырых, ау ащ пае шъо ІэпыІэгъу шъукъытфэхъун фае.

УРЫСЫЕ ФЕДЕРАЦИЕМ И К О М М У Н И С Т И Ч Е С К Э ПАРТИЕ ИКАНДИДАТ ШЪУИ-ГОЛОСХЭР ФЭШЪУТЫХ!

Псауныгьэ пытэ шъуиІэнэу, шъунасыпышІонэу, щыІэкІэшІу жъугъотынэу шъуфэсэІо!

Лъытэныгъэ къышъуфэзышІэу Семенчук Александр Федор ыкъор.

Мы материалыр ыпкІэ хэмыльэу къыхэтыутыгь.

ХэдзэкІо ныбжьыкІэхэм я Мафэ ипэгъокІэу

Урысые Федерацием хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие иунашъокІэ илъэс къэс мэзаем хэдзэкІо ныбжьыкІэхэм я Мафэ хагъэунэфыкІы ыкІи ащ къыдыхэльытагъэу Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр зэхащэх. Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие кІэщакІо зыфэхъугъэ Іофтхьабзэм ихэгъэунэфыкІын Адыгеими щырагъэжьагъ.

МыщкІэ Гупчэм пшъэрылъ шъхьаІэу зыфигъэуцужьырэр ныбжьыкІэхэм фитыныгъэу яІэхэр икъоу агурыгъэІогъэнхэр ыкІи ахэр хэдзынхэм нахьыбэу къахэгъэлэжьэгъэнхэр ары.

ХэдзэкІо ныбжыыкІэхэм я Мафэ епхыгъэу республикэм Іофтхьэбзэ зэфэшъхьафхэр щызэхащэх. Студентхэр АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие

экскурсие ащэх ыкІи ащ иаппарат иІофшІэн зэрэзэхэщагъэм, хэдзын законодательствэмкІэ упчІэхэм яджэуапхэм ащагъэгъуазэх.

Ащ нэмыкІзу апшъэрэ еджапІзхэм, колледжхэм ястудентхэм, гурыт еджапІзхэм ачІзсхэм хэдзын правэмкІз егъэджэнхэр, «Ізнэ хъураехэр», джэгукІз шъуашэм илъ зэнэкъокъухэр, спорт зэнэкъокъухэр рагъэкІокІых.

ХэдзэкІо ныбжыкІэхэм я Мафэ ипэгъокІзу зэхащэрэ Іофтхьабзэхэр ныбжыкІэ хэдзакІохэм язэхашІэ нахь къыгъзущыным, гражданскэ пшъэдэкІыжь зэрахьырэр зэхашІэным ыкІи общественнэ щыІакІэм чанэу зыкъыщагъэлъэгъоным фэІорышІэх.

(Тикорр.).

Зэкъошныгъэм игъогухэмкІэ

ЧЭСЭБЫЙ Яхьер — Иорданием иминистр

ТелефонкІз къатыгъ. Иорданием псэолъэшІ ІофыгъохэмкІз иминистрэу Чэсэбый Яхьер агъэнэфагъ. Хэгъэгум икъэлэ шъхьаІзу Амман ар щэпсэу.

Чэсэбый Яхьем телефонкІэ тыдэгущыІагь. Ащ тызэрэщигьэгьозагьэу, унэхэм, гьогухэм яшІын фэгъэзэгъэ министерствэм пэщэныгъэ дызэрихьанэу загъэнэфагъэр мэфэ заулэ хьугъэ.

Чэсэбый Яхьем адыгабзэр дэгьоу ешІэ, льэпкъ Іофыгьомэ агъэгумэкІы, гъэзетэу «Адыгэ

макъэм» къыхиутырэмэ защегъэгъуазэ, ныбджэгъубэ иІ. Къэбарэу къытфиІотагъэхэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» къыхэтыутыщтых.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Сурэтым итыр: Иорданием иминистрэу Чэсэбый Яхьер.

KTB 3 BAIPBIKI 3 XX 3 IP

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Гьогухэм яшІынкіэ гъэхьагъэу иІэхэм, ильэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриІзу Іоф зэришІэрэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Хъут Аслъан Индрысэ ыкъом, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Тэхъутэмыкъое гъогушІ, гъэцэкІэжьэкІо участкэр» зыфиІорэм идиректор.

Гъэтхапэм къыхэхъухьэгъэ хъугъэ-шІагъэхэр

Зэманхэм уахэплъэжьмэ

Къэхъущт-къэшІэщтхэр къызэригъэхьэгъэ апэрэ тхылъыр Нострадамус къыхаригъэутыгъ. 1555-рэ илъ.

Адыгэ лъэпкъым итарихъ дэлажьэу дипломатэу, Кавказым-кІэ этнографэу Леонтий Люлье къэхъугъ. 1805-рэ илъ.

Ядернэ Іашэм земыгъэушъомбгъугъэнымкІэ Зэзэгъыныгъэм кІуачІэ иІэ хъугъэ. 1970рэ илъ.

Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» («Адыгэ хэку») иапэрэ номер къыдэкІыгъ. 1923-рэ илъ.

НЭП-м — экономическэ политикакІэм — зэрэтехьэхэрэмкІэ ВКП (б)-м ия Х-рэ зэфэс унашъо ышІыгъагъ. 1921-рэ

Бэлькьархэр зыщыпсэущтыгьэхэ ячІыгужь рагьэкІыгьагьэх. 1944-рэ иль.

Бзылъфыгъэхэм я Дунэе демократическэ федерацие (МДФЖ) зэхащэгъагъ. 1945-рэ илъ.

Гъэзетэу «Ленин гъогур» «Адыгэ псальэкІэ» (Къэбэртэе-Бэлькъар Республикэр) зэблахъугъагъ. 1991-рэ илъ.

Михаил Горбачевыр КПСС-м

и Гупчэ Комитет и Генеральнэ секретарэу хадзыгъ. 1985-рэ илъ.

КГБ-р (Къэралыгъом ищынэгъончъагъэкІэ Комитет) зэхащагъ. 1955-рэ илъ.

Къалэу Горький дэт автозаводым апэрэ автомобиль псынкІзу «М-1»-р къыдигъэкІыгъ. 1936-рэ илъ.

Космонавтэу А. Леоновыр апэрэу спутникым къикІи, космосым хэхьэгъагъ. 1965-рэ илъ.

Къэбэртаехэмрэ бэлъкъархэмрэ ячІыналъэхэм Совет хабзэр ащагъэуцугъ. 1918-рэ илъ.

П. Яблочковым электрическэ остыгъэ къыугупшысыгъэу патент къыратыгъагъ. 1876-рэ илъ.

Театрэшхор (Большой театрэр) Москва щагъэпсыгъ. 1776-рэ илъ.

Бэлъкъархэм автономие агъэпсыжьыгъ. 1957-рэ илъ.

Москва игъогухэр апэрэу къагъэнэфыгъагъэх. 1730-рэ илъ.

Федеральнэ Законэу «О полиции» зыфиІорэм 2011-рэ илъэсым, гъэтхапэм и 1-м кІуачІэ иІэ

<u>ЦІыфхэм</u> яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэшІ

Адыгэ Республикэм ихэдзакІохэм апае общественнэ пунктэу «Горячая линия» зыфиІорэр мэзаем и 28-м Мыекъуапэ къыщызэІуахыгъ. Ащ ехьылІэгъэ Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Президентрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие, Адыгеим и Общественнэ палатэ, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм, ЮФО-м и Полномочнэ лІыкІо и Аппаратэу АР-м щыІэм, правэухъумэкІо органхэм ялІыкІохэр.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие итхьаматэ игуадзэу Фанюс Казыхановым ипэублэ псалъэ къызэрэщиГуагъэмкГэ, шъхьафит хэдзынхэм я Урысые фондрэ АР-м и Общественнэ палатэрэ яГэпыГэгъу ишГуагъэкГэ республикэм ихэдзакГохэм яобщественнэ пунктэу къызэГуахыгъэр УФ-м ичГыпГэ зэфэшъхьафхэм ащыГэ хэдзакГохэм зэпхыныгъэ адыряГэным общественнэ сетэу «Горячая линия» зыфиГорэр фэГорышГэнэу ары зэрагъэнэфагъэр.

— Мы шІыкІэр хэдзынхэмкІэ цІыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм ыкІи хэдзынхэр шапхъэхэм адиштэу зэхэщэгъэнхэм фэлэжьэщт, — къыІуагъ Фанюс Казыхановым.

AP-м и Общественнэ палатэ ипащэ игуадзэу Ацумыжь Казбек къызэри уагъэмк јэ, непэ къырахъыжъэгъэ Іофтхьабзэм ц і цыфхэмк і эм мэхьанэшхо и і. Сыда п і омэ шъыпкъагъэ хэлъэу хэдзынхэр зэхэщэгъэнхэмк і эм амалыш ухэр къетых.

Адыгеим пунктэу «Горячая линия» зыфиІорэр къызыщызэІуахыгъэр къэралыгъо учреждениеу «АР-м гъэсэныгъэмкІэ исистемэ икъэралыгъо аттестационнэ къулыкъу» зычІэт унэр ары. Ащ ипащэу агъэнэфагъ Александр Арекеловыр.

ХэдзакІохэр зыгъэгумэкІырэ упчІэхэм джэуап къятыжьыгъэным общественнэ пунктыр фэхьазыр. Мафэ къэс сыхьатыр 9.00-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 17.00-м нэс операторитІум Іоф ашІэщт. ХэдзакІохэр телефон номерэу 8(8772) 57-19-10-мкІэ къытеонхэ, джащ фэдэу электроннэ почтэу e-mail.pgIra@.yandex.ru зыфиІорэри къызфагъэфедэнхэ алъэкІыщт.

КІАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм икомпозиторхэм я Союз гухэк Іышхо щыхъугъ Урысыем инароднэ артистэу Нэхэе Аслъан ышыпхъу идунай зэрихъожьыгъэр. Щымы Іэжьым и Іахьыл-благъэхэм афэтхьаусыхэ, къиныр адегощы.

ЕджакІохэмрэ пІуныгъэмрэ

Тарихъыр ашІогъэшІэгъон

Мыекъопэ гурыт еджапізу N 5-м икіэлэеджакіохэр патриотэу піугъэнхэм мыщ анаіэ лъэшэу щытырагъэты, гукіэгъуныгъэ, шъхьэкіэфэныгъэ къахэфэным фагъасэх. Еджапіэр тапэкіэ Суворовым ыціэ зыхьырэ училищэу зэрэщытыгъэр къыдалъытэзэ, ныбжык і эхэм япіуныгъэгъэсэныгъэ екіоліэкіэ гъэнэфагъэхэр къыфагъотых. Тарихъым нахь куоу хагъэгъуазэх, ліыхъужъныгъэм иурокхэр афызэхащэх, Хэгъэгу зэошхор зыщык огъэ чіыпіэхэм ащэх, тарихъым щыщ пычыгъохэм арагъэдэlух.

ЕджапІэм ипащэ пІуныгъэ ІофхэмкІэ игуадзэу Надежда Ланкинам къызэриІуагъэмкІэ, гъэсэныгъэмкІэ къэлэ комитетыр ІэпыІэгъу къафэхъуи, «Мыекъуапэ сэ сыщэпсэу» зыфиІорэ патриотическэ программэр зэхагьэуцуагъ. Мэзэе мазэм Адыгеир, Мыекъуапэ тидзэкІолІхэм шъхьафит зэрашІыжыгызу фэгъэхыгызу еджапІэм ветеранхэр къырагъэблагъэх. НыбжыкІэхэм гущыІэгъу афэхъух, зэо лъэхъаным чІыпІэу зыдэщыІагъэхэр, орденхэу, медальхэу, бгъэхалъхьэу ахэлъхэр къазыкІафагъэшъошагъэхэр къафаГуатэ. ЕджакГохэм ахэр ашІогъэшІэгъон, упчІаби ветеранхэм араты.

Нэжъ-Іужъхэр, ветеранхэр ныбжьыкІэхэм ащыгъупшэхэрэп. ЗэрафэлъэкІзу ІзпыІзгъу афэхъух, агу къаІэты.

ЕджакІохэм язэхашІэ зиушъомбгъуным пае десэ гъэшІэгъонхэр ренэу аратых. Хэти иунагьо къызытекІыгъэр бэмышІэу зэрагъэшІагъ, уна-

гъом «илъэпкъ чъыг» зэхагъэуцуагъ. Хэгъэгу зэошхом хэлэжьагъэхэр зилІакъо хэтхэм афэгъэхьыгъэу сочинение цІыкІухэр атхыгъэх. Я 7-рэ классыр мы Іофым анахь чанэу къыхэлэжьагъэхэм ащыщ. ЕджакІохэу Алина Машаловам, Мелконян Ануш, Антон Боровиковым, Валерия Герман, нэмыкІхэми ат-

хыгъэхэр еджапІэм идэпкъ гъэ-

зет къырагъэхьагъэх. ЗэкІэри ашІогьэшІэгьонэу ІофшІагьэхэм яджагъэх. ЕджапІэр зытет урамэу Пушкиным ыцІэ зыхьырэм къэбарэу пылъым еджакІохэр кІэупчІэх.

БлэкІыгъэ илъэсым тиеджапІэ ильэси 110-рэ хъугъэ, къеГуатэ Надежда Ланкинам. — ТапэкІэ Іоф зышІэгъэ кІэлэегъаджэхэр дгъэунэфыхэзэ,

еджапІэм итарихъ тэтхы. КъызэрэнэфагъэмкІэ, сиІофшІэгъу бзылъфыгъэм янэжъ апэ дэдэ еджапІэм ипэщагъ. Янэ ащ игуадзэу щытыгъ. Джы ежь ипхъорэлъфи кІэлэегъаджэу мыщ Іоф щешІэ. Ар тшІогъэшІэгъон хъугъзу, еджакІохэри къыхэдгъэлажьэхэзэ, тарихъым инэкІубгьохэм зафэтэгъазэ.

Тарихъым иурокхэр зэрэмакІэм къыхэкІэу, внекласснэ урокхэр, факультативхэр зэхащэх. Апшъэрэ классхэм арысхэр Волгоград, Санкт-Петербург ны-тыхэм ямылькукІэ ащэх. Зэо мэхьаджэр зыщык Гогьэ къалэхэм есты ди фехфассинерек с Ппы Ги илъэсым арагъэлъэгъугъэх. БлэкІыгъэм ишъыпкъапІэ нэрылъэгъу афашІыгъ.

ОБЖ-мкІэ кІэлэегъаджэу Валерий Шелеховым кІэлак і эхэр дзэ къулыкъум фегъэхьазырых. Илъэс къэс, жъоныгъокІэ мазэм, дзэ къулъыкъум ныбжьыкІэхэр нахь щыгъэгъозэгъэнхэм пае аугъоих. Мэфитфым къыкІоцІ ахэр дзэ къулыкъушІэхэм ящыІэкІэ-псэукІэ хагъэгъуазэх, автоматыр зэрэбгъэфедэщт шІыкІэм, ар зэрэзэхэпхыщтым ыкІи зэрэуугъоижьыщтым, щэ-гынхэм ягъэфедэн зэрагъашІэ. Мы Іофым чІэнагъэ фэпшІы мыхъунэу еджапІэм щалъытэ. КІэлакІэхэмкІэ ар еджэпІэ дэгъу.

ЕджапІэм пІуныгъэ-гъэсэныгъэ дэгъу щызыгъотыгъэхэу, щапсыхьагъэхэм щыІэныгъэм гъогу тэрэз къыщыхахыщт. ГукІэгъуныгъи къахэфэщт, яхэкуи шІу алъэгъущт.

Сурэтхэм арытхэр: лІыхъужъ щытхъум епхыгъэ чІыпІэхэр кІэлэеджакІохэм зэрагъэлъэгъух; дзэ къулыкъум ныбжьыкІэхэм зыфэгъэхьазыры, автоматым изэхэльыкІэ зэрагъашІэ.

<u>Зэнэкъокъухэр</u>

МУРАТЭ тыфэгушІо! Мыекъопэ гимназиey N 22-м ия 11-рэ класс ис еджакіоу Апыщ Муратэ гупчэ телевидением икъэтынэу «Умники и умницы» зыфи-Іорэм хэлэжьагъ.

ТичІыгогъу еджакіор къэтыным зэрэщытлъэгъугъэм тигъэгушіуи, еджапіэм икіэлэегъаджэмэ гущы эгъу тафэхъугъ.

Егъэджэн ІофымкІэ еджапІэм ипащэ игуадзэу Людмила Партненкэм къызэрэти Іуагъэмк Іэ, Муратэ дэгъоу еджэ, информатикэмк іэ, хьисапымк іэ мыекъопэ олимпиадэхэм гъэхъэгъэшІухэр къащегъэльагъох. Урысыбзэмрэ литературэмрэкІэ кІэлэегъаджэу Светлана Шкедэ игукъэк і ык Іэ кІалэр къэтыным хэлэжьагъ. Ары ащ Іоф дэзышІагъэр.

Апыщ Муратэ зэІукІэгьоу дитиІэщтыр тигъэзет къыщыхэтыутыщт.

Сурэтым итыр: Апыщ Мурат.

<u>Яамал къыхьырэр ашІэ</u>

НыбжьыкІэ Іофыгъохэр республикэм ирайонхэм зэращагъэцакІэрэр зэдгъашІэ тшіоигъоу лъэхъаным диштэу Іофэу ашіэрэр, пшъэрылъэу зыфагъэуцужьыхэрэр мы Іофым фэгъэзагъэхэм къядгъэГотагъ.

Кощхьэблэ районыр

администрацием ныбжьык І Іофхэмк І испециали- хэк І эу, районым Іофтхьабзэў шызэхащэрэр бэп. стэу Гумэ Анжелэ тызэрэщигъэгьозагъэмкІэ, ныбжьы- ЕджакІохэр ары нахьыбэу яІофшІэн зыфэгъэзагъэр. кІэхэм афэгъэзэгъэ отдел зэрямыІэм къыхэкІэу АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ, культурэмкІэ иминистерствэхэм ягъэ Іорыш Іап Іэхэр, терроризмэм пэшІуекІорэ комиссиер, нэмыкІхэр зэгъусэхэу ныбжыыкІэхэм япІуныгъэ-гъэсэныгъэ фэгъэхыыгъэ Іофтхьабзэхэр районым щызэхащэх. БлэкІыгъэ илъэсым ІофшІэнхэр псауныгъэм зэрар езыхыщтхэр щыгъэзыегъэнхэм ныбжьыкІэхэр фэпІугъэнхэм фэгъэхьыгъагъэхэмэ, мыгъэ — патриотизмэр ары.

Адыгэ къэралыгъо университетым икъутамэу Кощхьаблэ дэтым лъэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкІыгъэ студентхэр зэрэщеджэхэрэр къыдальыти, ныбжьык Іэхэр патриотэу зыщапІущтхэ гупчэ къыщызэІуахынэу рахъухьагъ. Мы Іофым фэгъэхьыгъэу ныбжыкІэхэм яшІошІхэр къыраІотыкІын амал арагъэгъотыщт, ащ тшетоІнеатине перифоль транина транина

<u>Шэуджэн районыр</u>

Шэуджэн районым ныбжыкІэ ІофхэмкІэ, физическэ культурэмкІэ ыкІи спортымкІэ и Комитет испециалист шъхьа Гэу Къонэ Хъалидэ къызэри Гуа-

гъэмкІэ, Адыгэ Республикэм ныбжьыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет къыгъэнэфэрэ Іофыгъохэм ана Іэ атырагъэты. Муниципальнэ гъэпсык і зи із Кощхьэблэ район Бюджет ахыщэу къафат і упщырэр зэрэмак ізм къы-Узэрыгушхон гъэхъэгъэшІухэр спорт зэнэкъокъухэм къащагъэлъагъох. НыбжыкІэ зэшъхьэгъусэхэр зыхэлэжьэщтхэ зэнэкъокъоу «Унэгъо зэгурыІожь Урысые пыт» зыфиІорэм зыфагъэхьазыры.

<u>Теуцожь районыр</u>

Теуцожь районым ныбжьыкІэ ІофхэмкІэ иотдел Іофыгъо зэфэшъхьафхэм адэлажьэ. Шэн-зекІокІэ дахэхэм, патриотическэ пІуныгъэм, ныбжыкІэхэм ІофшІэн агъотынымкІэ ІэпыІэгъу афэхъугъэным, кІэлэ Іэтахьохэм ыкІи ныбжыкІэхэм япсауныгъэ зэрар езыхыщтхэр щагъэзыеным, нэмыкІхэм уакъыфэзыщэрэ зэнэкъокъухэр мыгъэ зэхащэнхэу унашъо ашІыгъ.

Отделым ипащэу Іэштынэ Налбый тызэрэщигтэгъозагъэмкІэ, хэгъэгум иухъумакІохэм я Мафэ ехъулІэу дзэ-спорт джэгукІэхэр зэхащагъэх. Районым щыщхэм ямызакъоу, Мыекъуапэ иныбжык Іэхэр зэнэкъокъум къыхэлэжьагъэх. КІэлакІэхэм ясэнаущыгъэ къыщагъэлъэгъуагъ. ХагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэм ахъщэ шІухьафтынхэр афашІыгъэх.

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ДАУТЭ Анжел.

ТРИБУНЭ ШЪХЬАФИТ

«ШЪЫПКЪЭР ТЭЖЪУ-ГЪАІО» ышъхьэу чъэпыогъум и 19-м къыдэкІыгъэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» итым Шъаукъо Аслъангуащэ макъэ къыщытегъэІу гъэзетым «Трибунэ шъхьафит» ыцІэу рубрикакІэ къызэрэзэІуихырэмкІэ. ЦІэу фаусыгъэр рубрикэм къыгъэшъыпкъэжьымэ, гъэзетыр нахь гъэшІэгъоны хъунэу, гъэзетеджэхэр нахь зыІэпищэнхэу къысшІошІы. Гъусэ-

фэшъуашэу зыгорэхэр къыдэхъух, адырэ купыми имыфэшъуашэу зыгорэ къехъулІэ.

Мы чІыпІэм щысэ горэхэри къыщызгъэлъагъохэ сшІоигъу. Заом илъэхъан «За измену Родине» аІуи чэчэнхэр, ингушхэр, къэрэщаехэр, нэмыкІ лъэпкъхэри чІыпІэу зэрысхэм аращыхи, лъэныкъо пстэумкІи, моральнэуи, зэрарышхо арагъэшІыгъ, шъхьэкІошхо арахыгъ, япсэупІагъэхэм къякІужьынхэ фимытхэу илъэс къафэхъущтыгъ, къыздикІыгъэ

щыгъ. Мы къэстхыгъэмэ япхыгъзу рензу сапашъхьз упчІитІу ит: апэрэр — гъэры хъугъэхэр тихэгъэгу ипащэхэм зэрагъэмысагъэхэм, зэрагъэпыутыгъэхэм тетэу мысагъэха, пыутыгъэха, ятІонэрэр — зэрадэзекІуагъэхэр яфэшъчаша-ямыфэшъчаша? Ямыфэшъуашэу сэ теубытэгъэшхо си І. Нэмык І хэгъэгумэ ягъэрхэм «къаш плъыжьыр» къалъыплъэщтыгъ, ІэпыІэгъу

арахыгъэу сэ сыкъызыхиубытэрэми игугъу къэсшІын. Іашэр ыІыгъэу, ышхыни псэу зэшъони имыІэу, чъыен фалІэу лъыпсыр къечъэхызэ, пыим езаозэ къаукІыгъэ дзэкІолІыр къэрэгущыІи «Зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэ» аІуи зыпатхагъэр рырэзэщта имыхьакъэу раІолІагъэм?

ДзэкІолІ миллион пчъагъэхэр, былым шъхьэрыкІом фэдэу, чІыр зэгози дэфагъэха, бгъашхьор къауи ыхьыгъэха?

джыгъэмэ къагуры Іощтэп.

«Узимыгугъум уигугъу къыфэмыІуат» зэраІорэм сызегупшысэкІэ, гугъэпІэ шІагъо джыри щымыІ у сшІошІы хэукъоныгъэу зыфасІохэрэр агъэтэрэзыжьынхэмкІэ.

Тятэ 1943-рэ ильэсым къызаукІыгъэм (кІодыгъэп!) къыщегъэжьагъэу тяни, тэри, сабыитф тыхьоу, гугъэм тыхэтээ къэтхьыгъ. Заом къикІыжьырэмэ тятэ непэ къахимыубыта-

ШЪЫПКЪЭР ТЭЖЪУГЪАЮ,

кІэ сышъоштэмэ, сигуапэу сэри сыкъэтхэ. Ситхыгъэ зыфэгъэхьыгъэр бэрэ зигугъу тшІырэ Хэгъэгу зэошхоу джыри илъэсишъэ пчъагъэрэ тызэрыгущыІэщтыр ары.

А зэошхоу дунаир зэрэпсаоу зезыдзагъэм, жъалымыгъабэ зыщызэрахьагъэм, гууз-лыуз къызыфимыхьыгъэу тихэгъэгушхуагъэу Советскэ Союзым — дунаим ызыханэ хъущтыгъэм — имызакъоу, Европэми зы нэбгырэ закъуи къыримынагъэу тІомэ, тыхэмыукъонэу къысшІошІы.

Лъэпкъ зэфэшъхьафишъэм ехьоу хэгьэгум исыр, Гитлер зэрэшІомышІыгъэу, зыч-зыпчэгъоу зэкъоуцохи, пыир зэрэзэхагъэтэкъуагъэр, лІыхъужъныгъэ заом зэрэщызэрахьагъэр цІыфмэ ащыгъупшэжьыштэп.

Заом адыгэхэм лІыхъужъныгъэшхоу щызэрахьагъэр, пытагъэу къащыхэфагъэр щысэтехыпІзу тарихъым хэхьагъ. - исхажесь на политикхэм, тарихъым пылъхэм лІыхъужъ пчъагъзу къахэкІыгъзхэмкІэ лъэпкъхэр зызэрагъапшэкІэ, тилъэпкъ апэрэ чІыпІищым зэрахэтыр узэрыгушхон хъугъэ-шІагъ.

Адыгэ хэкур пыим ышти мэзихым зыщэхъушІэми, шъхьафит ашІыжьы зэхъуми, нэмыцмэ утынэу арахыгъэми, лІыгъэу зэрахьагъэми тари--аш сІпыІ сшоғшефк мығх Іыгъ. Щылэ мазэм и 18-м станицэу Дахъом щырагъажьи, пыир шъхьафитгъуаджэу зэрафэзэ, мэзаем и 18-м Псэйтыку аужырэ нэмыцхэр хьалэчы щырагъэфэжьыгъэх, хэкур шъхьафит ашІыжьыгъ.

Мы мафэхэм а текІоныгъэшхом — хъугъэ-шІэгъэшхом фэгъэхьыгъэ гушІогъо акциехэр республикэм икъалэхэми, ирайон пстэуми ащыкІуагъэх, тилъэпкъ хъярэу къыдэхъугъэмэ ахэр ахалъытэх, ащ елъытыгъэу а мазэр хагъэунэфыкІы.

Ау хъор-шэрыгъэкІэ, къэрарынчъагъэкІэ къагъэлъэгьон альэкІыщтыгьэхэу хьугьэ шъыпкъэр къэзымыгъэлъагьохэрэм утынышхо тарихъыми хэгъэгуми рахы. Мы зэошхомкІэ шъыпкъэу къамытхырэм, къончагъэу хэхъухьагъэхэм къахэкІэу нэбгырэ миллион пчъагъэмэ сыд фэдиз къинрэ, хьазабрэ, ямыфэшъошэ шъхьакІорэ, жъалымыгъэрэ арагъэхьыгъэн?

Заор — зао, сэшІэ, пфэхъуми-пфэмыхъуми мыхъуныбэ сыд фэдэрэ зауи зэрэхэхъухьэрэр. Ау хъоршэрыгъэк Гэ шъыпкъэр чІэукъощагъэ зыхъукІэ, зы цІыф купым имые «зичахэйгээь амимгэй кгочигээхэм»

Ащ къыхэкІэу цІыф бэдэдэмэ ядунай ахъожьыгъ. Адыгэхэми ар дэдэр арашІэнэу НКВД-м проект ыгъэхьазырыгъэхагъ И.В. Сталиным Іофыр зынэсым. ЛІыхъужъныгъэу адыгэхэм къахэфагъэр, нэмыцмэ пхъашэу зэрязэуагъэхэр къыдилъыти, проектым ащ дыригъэштагъэп. «Без адыгов Кавказ — не Кавказ» зеІом, жъалымыгъэм ишъхьалэу агъэхьазырыгъэр зэхикъутагъ, адыгэхэр «ахьаджыгъэхэп», ращыгъэхэп, тичІыгу гупсэ рэхьатэу тыщэпсэу.

Зэо мэхъаджэу тпэкІэкІыгъэм зыпкъ иуцогъэ тарихъ теубытагъэ джыри иІэп. Ар зыкІасІорэр хэгьэгум ипащэ зэблахъу къэс тарихъым «хэ-Іэзыхьэхэзэ» пшІошъ хъущтыри мыхъущтыри умышІэжьыным тынэсыгъ. Джы къызынэсыгъэм «совершенно секретно» зытетхагьэу тиархивхэм ачІэль тхыгъэхэр макІзу сфэІощтэп. КъызгурэІо гъэтэрэзыжьын горэхэр къыхэхьан фаеу зэрэщытыри, ау пцІыр шъыпкъэкІэ бгъэтэрэзыжьын фае нахь, къэбар мытэрэзмэ ахэбгъэхъонэу щытэп.

Патриотизмагъэ ахэлъэу къыткІэхъухьэрэ ныбжыыкІэхэр дгъэсэнхэ фаеми, ятІощтыр тымышІэжьы хъуным тарихъыр нэсыгъ. Сэ сызэгупшысэрэ, сызыгъэгумэкІырэ упчІэмэ, къатхырэ фактхэр згъэфедэхэзэ, сыкъякІу сшІоигъу, ахэр зэхэфыгъэнымкІэ зишІуагъэ къысэзгъэкІын щыІэмэ, лъэшэу сыфэрэзэщт. Гуапэ сщыхъущт.

А.Хь. Шэуджэным «Адыгэмэ ячІыгу» зыфиІорэ тхылъым къызэрэщитхырэмкІэ, нэбгырэ мин 400-м ехъу нахьыбэ зэрымыс Адыгэ хэку цІыкІум икІыгъэу заом Іухьагъэр нэбгырэ мин 80-м ехъу. Ащ щыщэу нэбгырэ мин 30-м ехъурэр сыд икІодыкІэми кІодыгъэ. Ахэм якІодыкІэ зэфэшъхьафэу къегъэлъагъо: заом щыфэхыгъэр нэбгырэ 9344-рэ; зидунай зыхьожьыгъэхэр: уІагъэм къыхэкІэу 2373-рэ, уз зэфэшъхьафхэм къахэкІэу -176-рэ, гъэры хъугъэхэу фэхыгъэхэр — 541-рэ.

«Зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэр» 18129-рэ! ЗэрэхъурэмкІэ, зыдэхъугъэр ашІэу кІодыгъэр 12414-рэ. Пчъагъэхэр зэгъапшэ. Къыгъэлъагъорэм зэфэхьысыжьэу уигъэшІырэр тхьамыкІагъу ыкІи укІытагъо. Сэ гъэры хъугъэ сиІэп, ау «зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэмэ» сятэ ащы-

пчъагъэрэ хэхэсхэу щагъэІагъэх. чІыпІэхэм ащыкъэбар горэхэр арагъашІэщтыгъ. Гъэры хъугъэхэм зыгорэм зэрэшІоцІыфхэр, къызэрафэгумэкІыхэрэр, агу къызэрафэгъурэр зэхашІэщтыгъ. ЧІыпІэ зэжъу иуцуагъэхэм ащ агу къымыІэтыщтыгъэу сшІошІырэп.

Тэ тигъэрхэр хьашхъурэІу зэцэкъагъэм, зыщыщтэхэрэм, зыщымэхъашэхэрэм, зищыкІэгъэхэ дунаим темытыжьхэм фэдэу (ар къэсымыІон слъэкІыщтэп), зэкІодылІагъэхэр нэмыцхэр арыми, хьэкІодыкІэу агъэкІодыгъэх, псаоу къэнагъэ щыІэмэ, ауджэщырэп.

Заом хэк Годагъэхэм зэрэзэтырафыгъэ шІыкІэмрэ ащ елъытыгъэу зэрадэзекІуагъэхэмрэ узягупшысэкІэ, ашІэрэри зытырашІыхьэрэри амышІэу зэкІэ ашІагъэм фэд. ДзэкІолІэу уасэ зыфашІыштымрэ зыфамышІыщтымрэ зэхадзыгъэм фэдэх. Ар гум ыштэн ылъэкІырэп.

Джы къызынэсыгъэм заом ицІыфышъхьэу хэкІодэгъэ пчъагъэр миллион 20-ми, 30-ми зышызэхамыфыгъэхэ хэгъэгум хэта къыщыозыІощтыр «зыдэхъугъэр

Ар зыкІи шъыпкъэм ехьы- гъэми, неущ къэкІожьыщт тшІошІзу тыпапльэштыгь. Сыныбжь ильэс 70-м ехъугъэми, тятэ къэкІожьыным сыщымыгугъыжьы зыхъугъэр бэшІагъэп.

Зэо ужым чым хэшІыкІыгъэ матэхэу къуае зэрэхахыщтыгъэхэр къырихьакІызэ зыщэщтыгъэ Молъэхьисэм «Шъуятэ къэкІожьыщт, шъугу шъумыгъэкІоды» къызэрэтиІоу, Тхьэ къызэрэтфеуе Індиф едот Іншех меду Індий у къытшІуигъэшІыщтыгъ, тяни зыгорэхэр фищэиштыгъ. Атакъэр къаІомэ «хъяр, хъяр, атэкъэжъ» ыІозэ, гушІуапкІэу Іус ритызэ, «шъуятэ къэкІожьыщт» ыІозэ, тигъэгугъэщтыгъ. Джыри атакъэр къа ом тоу тш уабэ даш эу тежэщтыгъ. ТшІоигъуагъэр бэ...

Тянэ ренэу къинэу телъым гу лъытимыгъатэ шІоигъощтыгъ. Сыд фэдизэу пшъыгъэми, уцурэ тІысырэ имыІэу Іоф ышІэщтыгъ. Тэ тигъэчъыежьыти, чэщыгум нэс зыгорэхэр ышІэщтыгъ. Сыхьат зытІущым чъыемэ къэтэджыжьызэ, иІофшІэни пидзэжьыщтыгъ. Рэхьатэу тэ тигъэчъыеным пае макъэ зыпымыІукІырэ ІофшІэнхэр чэщырэ ыгъэцакІэщтыгъэх: бзэщтыгъэ, дэщтыгъэ, хъэщтыгъэ...

Ежьыри гушІощтыгьэ, тэри тинасыпыгъ янэ-ятэхэу кулакымынеІшфоІ мехестаІшапых деІр фэкъулаеу, ІэпэІасэу, хъупхъэу зэрагъэсэгъагъэр. Цуакъэм къыщегъэжьагъэу паІом нэсыжьэу зэкІэ тщыгъыщтыр ыІэшъхьитІукІэ тфишІыщтыгъ.

Тянэ ренэу къытиІощтыгъ хэти мыхъун етымыІонэу, тятэ къэкІожьымэ «шъузэбэкъо шъхьэубат» зятымыгъа ок Із зэрэгуш Іощтыр. ТизэхэшІыкІ нахь ины хъу къэс тянэ зэхэтымыхы шІшПы хъумэ ынэпс къечъэхызэ гъыбзэ къызэриІорэм гу лъыттэщтыгъэ. Ар қъытэхьылъэкІыштыгъэ, тыгу

фэузыщтыгъэ. ТиІоф хьылъэ дэдэ къэзышІыщтыгъэхэм ащыщых колхоз ІофшІэн мыухыжыр, шъузабэу «тыстраты» мехечинения «шъхьагьырыт» зиІэмэ анахь егъэзыгъаІоу бригадирым наряд къызэрафихьыщтыгъэр, хьакъулахь тыныр, займэм пае советым зэращэ зэпытыгъэр. ІофышІэ зыкІохэкІэ, чэщ-зымэфэ зытІущым е ащ нахьыбэм зэ къэкІожьхэу къыхэкІыщтыгъэ. А лъэхъаным цІыфхэр нахь шІу зэрэльэгъухэу, агу зэфэгъужьэу, зэдеІэжьхэу щытыгъэх. Чэзыу-чэзыоу сянэ фэдэхэр яунэмэ къэкІожьхэзэ, сабыйхэм анаІэ къатырагъэтыщтыгъ.

гъугъапэм фэдэхэу, цІыфышъо атырамыштэ ашІошІэу щагъэ-Іагъэх.

Сыд ахэр зэрагъэмысагъэр, жъалымыгъэм имашІо зыкІыпадзагъэхэр, хэгъэгум имыехэу зыкІалъытагъэхэр? Хэгъэгум ипащэхэм агу илъыр амыушъэфэу къаІуагъ: «Гъэрэу затыгъэшъ ары». УпчІэхэр къзуцух: афэхъоу затыгъа, афэмыхъоу хъугъа? Затыгъа гъэрэу, хьауми атыгъэха? Нэбгырэ тхьапш ахэтыгъэн гъэры атырэл къяхъулІэрэр, арашІэрэр ашІагъэмэ зиукІыжьыныр апэу къыштэнэу?!

ЗиукІыжьыщтыгъэкІи, зэкІэм яІагъа ащ фэдэ амал? УпчІэхэр къэбагъох. Уфитыгъа генералым, полковникым, командирым яприказ умыгъэцэкІэн? Сигъунэгъугъэ ХъокІо Ерстэми, ащ нэмыкІзу концлагерьхэм адэсыгъэхэу гущыІэгъу сфэхъугъэхэми концлагерым ядэфэк Гагъэр, ядэсыкІагъэр, хьазабэу щащэчыгъэр, къызэкІожьхэми шъхьэкІо мыухыжьэу арахыжьыгъэр агу бэгыгъэу, аІушъхьэ къызэфишІымэ, жьы амыгъотэу гъыхэзэ къаГуатэ зыхъукГэ, угу мыузэу уядэІун плъэкІыштыгъэп...

ЯтІонэрэ шъхьакІоу цІыфмэ

амышІэу кІодыгъэ» зэраІолІэ--ефымк дестару арык уагъэр, ямыфэшъуашэу араІолІагъэр? А дзэ-мэ шъхьакІоу арахыгъэм пае «къытфэжъугъэгъу, ар хэукъоныгъэу хэгъэгум ипащэмэ ашІыгъэмэ ащыщ» къараІуагъа? ЛІышъхьэ горэм ащ ифэшъошэ уасэ горэ фишІыгъа, ышъхьэ ригъэгъэузыгъа, игупшысэ нэсыгъа?

Путиныр ихьэмэ адэджэгу, ихьэ цІэ фэзыусыщтымкІэ зэнэкъокъу зэхещэ. ЦІэр зыусыгъэм зыІуегъакІэ, зэрэфэразэр гурегъаІо. Тэ ащ тырагъэдэІу, тыра-

Тэ, «шъузэбакъомэ» (ары къызэрэтаджэщтыгъэхэр), тишъхьакІоу сэ сызымыгъэрэхьатырэр ары нэмыІэмэ, ящыкІэгъахэп. Шъузабэу къэнагъзу сабый зытфых е нахьыбэ зыпІужьыгъэхэу, зишъхьэгъусэ «зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэхэм» хэбзэ унашъокІэ зы ІэпыІэгъу горэ аратыгъэп. А шъузабэхэмрэ сабыйхэмрэ заом илъэхъани зэоуж лъэхъанми, 1947-рэ ильэс гьэблэшхори хэтэу, альэгьугьэ къиныр янэрэ ятэрэ зэдыриІэу къэтэ-

Гъунэрэ нэзырэ зимыlэгъэ къину ахэм ателъыгъэр гъэзет нэкlубгъокlэ къэпlотэжьын плъэкlынэу щытэп. Тыдэ къырахыщтыгъа тянэмэ ащ фэдиз гъэретыр, зэхэшlыкlыр, гъэсакlэр, цыфыгъэр, ашъхьэ зэралъытэжьыгъэ акъылыр? Сэ бэрэ сэlо: «Зифэшъуашэм саугъэт фагъэуцоу хэбзэ гъэнэфагъэ щыlагъэмэ, бэшlагъэу ахэм (шъузабэхэм) афагъэуцуныгъи саугъэтышхо».

Тэ, зэшыхэм, зыкъэтІэти, тизэхэшІыкІи зыхэхьом «зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэ» тятэм рыкІуагъэм тыкІэупчІэу, архивхэм тафатхэу тыублагъэ. Тыфай тшІэнэу къыщышІыгъэ шъыпкъэр, ау тыдэ къипхыщта а шъыпкъэр? Архивхэм къэбар тэрэз горэ къакІэрытхын тлъэкІыгъэп. Зи къызэрэтфамышІэщтыр къыдгурыІуи ауж тикІыжьыгъ. Тятэ къызщыкІо-

УицІыфышъхьэ псаоу умыгьотыжьыщтыми, уихьадэ е зыщагъэтІыльыгъэр пшІэмэ, уезэгъыжьынэуи, гум рэхьатныгъэ тІэкІу ыгъотыжьынэуи къыпщэхъу. Ары шъхьаем...

ЕмыкІушхоба, зы нэбгырэп, нэбгырипшІэп а отметкэу ШІэжь Тхылъым къыдатхагъэм щагъэтІыльыгъэр, хэгъэгур къыгъэгъунэзэ щыфэхыгъэр зыдэщыІэр ышІэу районым имыгъотэныр?

ЛІЫ ХЪУГЪО ТИМЫФЭЗЭ, ЛІЫЖЪЫ ТЫХЪУГЪ, тызгъэжъынэу тапэ къик Іыгъэри мак Іэп, а отметкэр дгъотыжыстъэк Іи тымык Іожьышъуным тыфэк Іо. Арэу щытми, 2009-рэ илъэсым а отметкэм тызэрэльыхъурэр «Жди меня» зыфи- Іорэ телекъэтыным иш Іуагъэ горэ къысагъэк Іыным сыщыгугъэу стхыгъагъэ. ЦІыфхэр

«Адыгэ макъэу» мэкъуогъум и 9-м 2010-рэ илъэсым къыдэкІыгъэм «Шъущыгъуаза къэралыгъом къышъуфишІэн фаем?» ыІоу къихьэгъэ тхыгъэр згъэшІагъо икъугъ. Ащ къызэритхырэмкІэ, ар мазэ пэпчъ телъытэгъэ тынымкІэ заом хэлэжьэгъэ-хэкІодэгъэ цІыфхэм афэгъэхьыгъэ закон шъхьаГэу щыт. 2004-рэ илъэсым шышъхьэІум и 22-м Федеральнэ законэу «ФэгъэкІотэныгъэхэр монетизацие шІыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІорэр къыдэкІыгъ. А законым тегъэпсыкІыгъэу цІыфмэ аратырэ ахъщэр илъэс къэс зэ индексацие ашІы. Гъэзетым къызэритхырэмкІэ, фитыныгъэ зиІэхэм ахэхьэх дзэкъулыкъушІэу, кІочІэ структурэхэм яІофышІэхэу гъэры хъухи фэхыгъэхэр, зыдэщыІэр амышІэу кІодыгъэхэр. Ахэм яунагьохэм 2010-рэ ильэсым, мэ-

яунагъохэр сыдэущтэу щыІагъэха?

жьыщт мафэм тежэныр, тыгугъэныр едгъэжьэжьыгъ...

«Зыдэхьугьэр амышІэу кІодыгьэр» цІыфхэм зыкІапатхагьэр, сэ зэрэсшІошІырэмкІэ, типащэхэм хьоршэрыгьэу кьахэфагьэм къыхэкІэу, ахэм нэужкІэ зэрар горэ апамышІыхьаным, кьакІэныгьэмэ фитыныгьэ горэхэр арамытыным тегьэпсыхьэгьагьэу ары.

ШІэжь Тхыльыр (заом хэкІодагъэхэр зыдэтыр) къызыдагъэкІым тыгуІэзэ зэдгъэгъотыгъэ. Ащ зэрэдэтымкІэ, тятэу ЛІыхэсэ Хьамедэ «зыдэхъугъэр амышІэу кІодыгъэ» зыфаІощтыгъэр, пыим езаозэ, шышъхьэІум и 7-м 1943рэ илъэсым Темрюкскэ районым (Краснодар край) щыфэхыгъэу, отметкэу САР зыфиІорэм щагъэтІылъыжьыгъэу ары. Тятэ былым гъорыкІом фэдэу мыкІодыгъэмэ тІуи, ащи разэ тырыхъужьэу, зыцагъэтІыльыгъэ чІыпІэри зэдгъэльэгъунэу, зы къэбар горэхэри къэтшІэным тыщыгугъэу районэу зыфаІуагъэми тыкІогъагъ, ау...

ЗаІудгъэкІагъ райисполкомым, военкоматым япащэхэм, совет зэфэшъхьафхэм, нэжъ-Гужъхэм. Районым саугъэтэу итым тетхагъэм гъунэ имыІэм фэд, бгъэшІагъо екъу, ау лъэкъуацІэхэм тэ тятэу тызыльыхъурэр ахэдгьотагьэп. ЗэкІэм анахь тшІогъэшІэгъоныгъэр а отметкэу САР зыфиІорэр, къамыугупшысыгъэмэ, къэдгъотын тлъэкІыгъэп, зышІэрэ районми идгьотагьэп. ТызыІукІагьэмэ нэужкІэ САР отметкэр къагъотыжьмэ, макъэ къытагъэІунэу тыкъяльэІчи тыкъэкІожьыгъ, ач зыми илъэс пчъагъэм зи къыІожьыгъэп.

яцІыфышъхьэ лъэхъух, сэ нафэу щытын фэе чІыпІэм — САР-м — цІыф кІуапІэу щытын фаем сылъэхъу. Сызэрэтхагъэр сянэшым зесэІом, «Хэта зышІоІофэу пшІошІырэр о уятэ зэрэкІодыгъэ шІыкІэмрэ зыщыкІодыгъэмрэ?» къызысеІом сыгу хэкІыгъ, ау ыІуагъэр шъыпкъэу къычІэкІыгъ, зыми джэуап къыситыжьыгъэп.

Сыкъызытегущы Гэрэ Гофым фэгъэхьыгъэу гъэзетым къатхырэр макГэп. Лъэшэу сагъэразэу сяджагъ Гъыщ Азмэти, Къэлэкъутэкъо Бэчмызи, нэмыкГхэми ятхыгъэхэм. Тхьашъуегъэпсэу ясГо сшГоигъу гъэзетымкГэ. «Амыпхыгъэ лГым семыгъэпх» зыфиГорэм, «ШхэкГыгъэрэ нэкГыгъэрэ зэрэшГэрэп» зэраГорэм ахэлъыр, уегупшысэмэ, бэдэд...

Къэлэкъутэкъо Бэчмызэ иусэ хэт сатыр заулэ шъугу къэзгъэкІыжьы сшІоигъу:

Тызыдэхъугъэр амышІэу тыкІодыгъэп, ЗышІэн фэягьэхэм гъунэ къытлъафыгъэп. Мэхагъэ къытхафэу тыкъызэк Гэк Гуагъэп, Пый мэхъаджэм гъэрэу зеттыгъэп. КъытаІолІагъэм гухэкІ хэтэхы, Ахърэт дунаим щызэхэтэхы. «Зыдэхъугъэр амышІэу..? тэ къытаІуагъ, Мыхъуныр зыІуагъэм дырагьэштагь. КъыттезыІуагъэм ихэхыжьын, ТыщыІ ахърэтым дунэе шІагьом — Тычыжьэп.

лылъфэгъум и 1-м къыщыублагъэу (ЕДВ-р) сомэ 1019-рэ чапыч 70-рэ хъоу къаратын фае. Мы зыфэтІорэ купитІумкІэ хабзэм ипащэмэ хэукъоныгъэу ашІыгъагъэр джырэ типащэхэм шъыпкъагъэрэ зэфагъэрэкІэ (хъоршэрыгъэ хэмыльэу) а унашьор аштагьэмэ дэгъу, яфэшъуаш, ау мыщи джэнджэшыгъабэ хэлъэу, ахъщэр зэратын фэябэмэ арамытэу къысшІошІы. А купитІум ахахьэхэрэм яшъхьэгъусагъэу псаоу къэнагъэр зырыз, мэкІэ дэд. Адрэ къакІэныгъэ къоу, пхъоу а купмэ къахиубытэрэмэ яшъхьэгъусэхэр зыІыгъыгъэхэр, зыгъэтІылъыжьыгъэхэр унагъом щыщхэба? Сыда ахэм а тыныр къызкІанэмысыгъэр? ГурыІогъуай!

Ащ ыуж ит пунктыри сшІогъэшІэгъон: дзэкъулыкъушІэхэу заом шъобжэу хахыгъэм ыпкъ къикІэу фэхыгъэхэм е лІагъэхэм янэ-ятэхэм сомэ 2547-рэ чапыч 60-рэ къаратынэуи законым къе-Іо. Заом кІуагъэхэм къахиубытагъэхэу 1900 — 1925-рэ илъэсым къэхъугъэхэр тштагъэми, законэу зигугъу къэсшІырэр заштэм (2004-рэ илъэс) ахэм псаугъэхэмэ аныбжь илъэс 80 — 100 хъуести аждана мехенк-етВ. Этэ-янэхэм аныбжь илъэси 100 — 125-м нэсыщтыгъэ. Тырэ нырэ а зыфэтІогъэ купым щыщэу нэбгырэ тхьапшымэ къашъхьапэгъэн шъуІуа а законыр? А зэпстэумэ узягупшысэкІэ, сыд фэдэ авторитета, шъыпкъэныгъа, гукІэгъуа, патриотизмагъа пэщабэу хэгъэгум и Гагъэхэми, непэ иІэхэми яппэсын плъэкІыщтыр, тафэрэзэн фаеу тафэмыраза?

эрэзэн фасу тафэмыраза: Къэстхыгъэм ехьылІагъэу,

> къыздырерэгъашт-къыздырерэмыгъашт фаеми, иеплъыкІэ къэзытхырэм сыфэрэзэщт, шІушІагъэкІэ фэслъэгъущт, хэт ышІэра сыхэукъонкІи мэхъуба? Пенсионнэ фондым иІофышІэхэм ежьмэ яІофшІэн фэгъэхьыгъэу къыраІолІэщтыр цІыфми ашІогъэшІэгъонын сшІошІы.

> > *ЛІЫХЭСЭ Аскэр.* Хьалъэкъуай.

Журналист ІэпэІас

Матвиенко Анатолий цІыф нэшІо-гушІу, нэутх ыкІи хьалэл, шъыпкъэныгъэрэ зэфагъэрэ хэлъ. Иныбжык Гэгъум къыхихыгъэ сэнэхьатэу журналистикэм фэшъыпкъэу ыкІи зэблимыхъугъэу рэлажьэ. Ильэс 55-рэ Тэхъутэмыкъое район гэзетэу «Знамя коммунизма», джы «Согласие» зыцІэм щылэжьагъ. Мы уахътэм редакцием щымылэжьэжьырэми (илъэс заулэ хъугъэ тІысыжьыгъэу зы-

зигъэпсэфырэр) гъэзетыр зыщигъэгъупшэрэп, зэкІэлъыкІоу статьяхэр, зарисовкэхэр, очеркхэр къырегъахьэх.

БэшІагъэ Анатолий зысинэІуасэр, лІэшІэгъуныкъом къыдэфагъ. Афыпсыпэ гурыт еджапІэм сыщеджэщтыгъ, район гъззетым статъя цІыкІухэр къизгъахъэщтыгъэх. Ахэр анахъэу зыфэгъэхьыгъагъэхэр еджапІэм ищыІэныгъ. СлъэкъуацІэ кІэдзагъэу гъззетым ситхыгъэхэр къызихъэхэрэм, лъэшэу сыгушІощтыгъ, тІэкІуи зызгъэшІэгъожьыщтыгъ. «Журналист» аloy еджапІэм къыщысаджэхэу аублэгъагъ. Республикэ гъззетышхоу «Адыгэ макъэм» зэгорэм сыщылэжьэнэу хъущтыми а лъэхъаным сшъхьэ къихьэгъагъэп.

Район гупчэм сызыкІуагъэмэ ащыщ горэм Матвиенкэм сыІукІи, редакцием сыригъэблэгъагъ. Икабинет сы-

рищи, гущыІэгъу тызэфэхъугъагъ.

— Темэ дэгъухэр, зигъо Іофыгъохэр къзоІэтых, къзотхых, — ыІуагъ Анатолий, — икъоу къызэІупхышъухэрэп нахь. Ау угу умыгъэкІоды, сынаІэ къыптетыщт, ори бэмэ ядж, журналист ІэпэІасэхэм акІырыплъ, щысэ атех. ЩыІэныгъэм дэеу, мыхъунэу, зиягъэ къакІоу къыхэхъухьэрэмэ ащымыкІухь, къэтхых.

Джащ тетэу Матвиенко Анатолий ныбджэгъу шІагъо къысфэхъугъагъ, бэу ишІуагъэ къысэкІыгъ. Джы къызнэсыгъэми тызэныбджэгъу.

Журналист ежьэгъэк абэмэ Анатолий иш уагъэ аригъэк ыгъ. Нэмык I ч Іып Іэхэм ахэм ащыщхэр ащэлажьэхэми, ащыгъупшэрэп, къыфэтхэх, телефонк Гэкъыфытеох, къызэрэфэразэхэр къыра Іо, мэфэк І мафэхэм къыфэгуш Іох, ш Іоу щы Гэр зэк Гэкъыдэхъунэу фэльа Іох.

Темыр-Казахстан хэкум ит селоу Рождественскэм Матвиенко Анатолий 1931-рэ ильэсым къыщыхъугъ. Ятэу Сергей Федор ыкъор гъэзетэу «Крестьянин» зыфиІорэм къыгъэшІагъэм корреспондентэу щылэжьагъ. Тым ыгу къихьэу къыхэкІыгъэп зэгорэми ыкъо ежь сэнэхьатэу иІэм фэдэ къыхихыныр.

Анатолий кІэлэ Іэтахьоу ІофшІэныр ригъэжьагъ, нахыжьхэм ауж къызэринэрэ шІагъо щымыІзу, пчэдыжьым щегъэжьагъэу пчыхьэ кІасэ нэс Іоф ышІэщтыгъ. Бзыуцыф угъоиныр ыІэ къыригъэхьагъэу чанэу лажьэщтыгъэ, чэщырэ хьамэм лэжьыгъэр щызэпызыдзырэмэ ахэтыщтыгъ.

Ащ тетызэ, Хэгъэгу зэошхор аухыгъ, а илъэс дэдэм, 1945-м, Матвиенкэмэ яунагъо Адыгеим къэкІожьыгъ ыкІи псэупІэу Инэм хахыгъ. 1957-рэ илъэсым Анатолий Тэхьутэмыкъое район гъэзетэу «Знамя коммунизма» зыфи-Іорэм корректорэу щылажьэу ыублагъ. Нэужым гъэзетым илитсотрудникыгъ, письмэхэмкІэ отделым ипэщагъ, етІанэ пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыгъ, редактор шъхьаІэм игодзагъ, аужырэ ІэнатІэм илъэс 25-рэ рылэжьагъ.

Район гъэзетыр нахь гъэшІэгъонэу, мэхьэнэ куу иІэу, гъэзетеджэхэм ящыкІэгъэ зэпытэу щытыным пае бэ ІофшІэнэу зэшІуихыгъэр. Статья гори, иными цІыкІуми, редакцием къагъэхьыгъэу кІодыгъэп, джэуапынчъэу къэнагъэп. Штатым хэмыт корреспондент куп Анатолий зэхищэгъагъ, ахэм лъэшэу яшІуагъэ гъэзетым къекІыщтыгъ. ПсэупІэ пэпчъ пІоми хъунэу штатым хэмыт корреспондентхэр щыІагъэх.

— Шъуащыщ пэпчъ чІыпІэ горэм щэлажьэ, коллектив горэм хэт, арышъ, Іофхэм язытет дэгъоу шъущыгъуаз, — ахэм Матвиенкэм ариІощтыгъ. — Къэшъутх статьяхэр, лэжьакІомэ яІофшІакІэ къэшъуІуат, Іофыр зымыгъэхъухэрэри критикэм кІэжъугъэкІых. Шъыпкъэр къэшъутх, тэри ІэпыІэгъу тыкъышъуфэхъущт.

Гъэзетеджэхэм гъэзетыр якІэсагъ, лъытэныгъэ фашІыщтыгъ, бэ тхэщтыгъэр ыкІи къизытхыкІыщтыгъэр.

Матвиенко Анатолий Урысые Федерацием ижурналистхэм я Союз хэт, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист, Адыгеим ижурналистхэм я Союзрэ мамырныгъэм икъотэгъухэм я Лигэрэ яшІухьафтынхэм ялауреат. Орденэу «300 лет Российской прессы» зыфиІорэр ыкІи юбилей медалыбэ къыфагъэшьошагъэх.

Илъэс заулэ хъугъэ зигъэпсэфыныр журналистым къызилэжьыгъэр, ау гъэзетым тхэныр зэпигъэурэп. Илъэс 80-м ыныбжь ит Матвиенко Анатолий. ТыфэгушІо, псауныгъэ пытэ иІэнэу тыфэлъаІо.

ХЪУЩТ Щэбан.

БЫЛЫМХЪУНЫР

Былым пашъэу, ащ щыщэу щэ къызкахырэ чэмэу иІэмкІэ Красногвардейскэ районым тиреспубликэ илъэс пчъагъэ хъугъэу пэрытныгъэр щиіыгъ. Тызыхэт лъэхъаным республикэм щэу къыщахьыжьырэм ипроцент 60-м ехъу къэзытыхэрэр а районым ихъызмэтшіапіэхэр арых. Районым былым пашъэу щахъурэм ипчъагъэ 2454-м нэсыгъ, ащ щыщэу щэ къызкіахырэ чэмхэр 1084-рэ мэхъух. Мы уахътэм чэмэу яІэм телъытагъэу чэщ-зымафэм щэ тонн 12-м ехъу районым къыщахыжьы. Чэм телъытэу щэу къахьыжьырэмкіэ анахь гъэхъагъэ зышІыхэрэр СПК-у «Колхозэу Ленинымрэ» «Колхозэу Родинэмрэ».

зымафэм къыщахьыжьы. Щэм икъэхьыжьынкІэ анахь гъэхъа--е хышышы медехыІшык е-т мыщхэу Светлана Стариковар, Галина Литвиновар, Людмила Матюшенкэр. Мыхэм афэгъэ--арат дехинаша мехмен естек гъэхэшъ, щэу къатырэм хэхъуагъ. Мы лъэхъаным ахэм чэщ-зымафэм чэм пэпчъ телъытагъэу щэу къахьыжьырэр килограмми 10-м къехъу.

– Шъуифермэ щылажьэхэ-

Районым бэмышІэу тызы-ШкІэ цІыкІухэр щэІэм СПК-у «Колхозэу Родинэм» былымхъунымкІэ иІофхэм язытет нахь игъэкІотыгъэу зыщыдгъэгъозагъ. Ащ ия 3-рэ дэгьоу щаІыгьых фермэ мы лъэхъаным былымышъхьэ 450-рэ щаІыгъ, ащ щыщэу 300-р щэ къэзытырэ чэмых. Фермэм чэмхэр зыщыльфэхэрэ отделениеу хэтым

рэм сыд фэдиза къагъахъэрэр? теупчІы тигущыІэгъу.

– Фермэм щылэжьэрэ нэбгырэ пэпчъ теплъытэмэ, мэзэ лэжьапкІэу къыІукІэжьырэр сомэ мини 10-м нэсы. Ащ тибылымахъохэр егъэразэх.

Щэу къахьыжьырэр зэрэІуагъэкІырэм къытегущыІэнэу Дыдык Ахьмэд тельэ Іу. Ащ къызэриІорэмкІэ, мы лъэхъаным щэу къахьыжьырэм изы килограмм сомэ 16-м къыщымыкІзу ащэ. Селоу Красногвардейскэм къуае щызышІыхэрэм щэу къахьыжьырэр зэкІэ ащэфы. Шэуджэн ыкІи Шытхьэлэ щэ заводхэм чэмхэм къакІахырэ щэр аращалІэу аублэгъагъ, ау транспортым бэу зэрэпыкІуадэрэм къыхэкІэу, щэр нахь гъунэгъоу зыщэфынэу щыГэхэм зэзэгьыныгьэ адашІыгъэу аІэкІагъахьэ.

Фермэм чэмхэр зыщаІыгъхэ къакъырэу тетхэр къэтплъыхьагъэх, ахэм къащытлъэгъугъэр зэкІэ тыгу рихьыгъ. Анахьэу зэтегъэпсыхьагъэхэр шкІэкІэ цІыкІухэу чэмхэм къакІахьохэрэр зыщаІыгьхэр арых. Ахэр къакъырым щызэпаутыгъэ клеткэ мыинхэу орзэ кІэутэн Іужъу зыфашІыгъэхэм арысых. Зоотехникым къызэриІуагъэмкІэ, шкІэу къафэхъугъэм зы шъхьи хэкІодыкІыгъэп. Джауштэу мэзиплІэ шкІэхэр ащ щаІыгъыхэшъ, етІанэ нахь куп инхэу зэхэтхэу ахэм атегъэпсыхьэгъэ клеткэшхохэм ащаІыгъых.

Чэмхэр зэрагъашхэхэрэм, ахэм язытет, шкІэкІэ цІыкІухэм ренэу альэпльэ фермэм ифельдшерэу Джымэ Руслъан. Ащ къызэриІорэмкІэ, шкІэкІэ цІыкІухэр клеткэхэм арагъэтІысхьанхэм ыпэкІэ хлорыр зыхэгъэкІухьэгъэ псыр араутхэ, ищыкlагъэ зыхъурэм, орзэ кlэутэнэу яlэр зэблахъу. Джащ фэдэу шкІэкІэ цІыкІухэр мэзиплІым къыкІоцІ щэ зэрэрагъашьохэрэм Джымэ Руслъан ренэу ынаІэ тырегъэты.

Фермэм къыщытлъэгъустэмрэ къыщызэхэтхыгъэмрэ анахъ тшІогъэшІэгъонэу къахэдгъэщыгъэр къалъфыгъэкІэ шкІэ цІыкІухэр зэраІыгъхэр ары. Ахэм язытет, фельдшерэу Джымэ Руслъан зэриІоу, уасэу афэпшІыщтыр зы: «дэгъу дэд».

ЛІЭХЪЎСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

Сурэтхэм арытхэр: былы-мэхьо ныбжьыкІзу ЛІышэ Азэмат шкІэкІэ цІыкІухэм ахэт, фельдшерэу Джымэ Русльан, шкІэкІэ цІыкІухэм ащыщхэр.

Іоф щызышІэрэр зы чэмыщ. Ащ фэшъхьафэу къуаджэу Адэмые щагъэпсыгъэ фермэм шкІ у къэхъухэрэр рагъэуалІэх. Ащ ахэр охътэ гъэнэфагъэ ща-Іыгъыхэшъ, осеменением къыхырагъэубытэхэшъ, ящэнэрэ фермэм къащэжьых.

Мы лъэхъаным фермэм щаІыгъ былымхэм чэщ-зымафэм къыкІоцІ шъхьэ пэпчъ телъытагъэу комбикорм килограмми 5, жом ыкІи нэмыкІ фашІэ зиІэ Іусхэр ратых. Фермэм къыщытлъэгъугъэм нафэ къызэрэтфишІыгъэмкІэ, быинехшеств инысты кехмыл дэгъоу зэхащагъ.

Тифермэ кІымэфэ лъэхъаным мыдэеу зыфигъэхьазырыгъагъ, былымхэр зыщытІыгъхэ къакъырхэм ахэлъ шъхьаныгъупчъэхэм тІоу зэтелъ пленкэ ыкІи пчъэхэм рубероид ятІулІыгъагъ. Псыр зэпымыоу былымІыгъыпІэ чІыпІэхэм къякІуалІэ. Фермэм тет къакъырхэм ащыщэу чэмхэр къызщащыхэрэм щэр зэрыкІорэ трубэхэр чІэдгьэуцуагъэх, — къытфеГуатэ зоотехникэу Дыдык Ахьмэд. — БылымщытыпІэхэм Іус зэфэшъхьафхэр къящэл Гэгъэнхэм пае бэмышІ эу къащэфыгъэ трактор кІитІур тэгъэфедэ.

Зоотехникым къызэриІорэмкІэ, мы лъэхъаным чэмхэм щэу къакІахырэр бэп, ар анахьэу къызыхэк Гырэр чэмхэр къызэльыльфэхэу зэрэрагъэжьэгъэ къодыер ары. Мы лъэхъаным чэм телъытэу фермэм щэ килограмми 6-м ехъу чэщ-

афэхъущтых ЗЭХЪОКІЫНЫГЪЭШІУХЭ

альызыгъэІэсырэ амалхэм зэпхыныгъэхэр адэшІыгъэнхэмкІэ Мыекъопэ къэлэ администрацием и Гъэ--еатишеческат еІшыфоІи еІпаІшычоІ гъозагъэмкІэ, къалэм ипащэу М. Черниченкэр къэлэ Гупчэ бэдзэршІыпІэмрэ «ЧеремушкэкІэ» заджэхэрэ бэдзэршІыпІэмрэ ащыщэрэ предпринимательхэм бэмышІэу аІукІэгьагь. Бизнесым пыльхэр анахьэу зыгъэгумэк Іыщтыгъэхэр бэдзэрш Іып Іэхэм афэгъэхьыгъэ федеральнэ законым игъэцэкІэн зэхъокІыныгъэу къыздихьыщтхэр ары.

Предпринимательхэм яупчІэхэм джэуапхэр аритыжьхэзэ къэлэ администрацием ипащэ къызэриІуагъэ-

ЦІыф жъугъэхэм къэбархэр мкІэ, федеральнэ законодательствэм къызэрэдильытэрэм тетэу, 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м нэс сатыум ылъэныкъокІэ муниципальнэ предприятиехэр щыІэжьыщтхэп. Ащ къикІырэр бэдзэршІыпІэхэм зэхэщэкІо-правовой шІыкІзу яІэр зэхьокІыгьэныр ары. Ащ къикІырэр муниципальнэ предприятиехэу «Гупчэ бэдзэршІыпІэмрэ» «БэдзэршІыпІэу «Черемушкэр» зыфиІорэмрэ акционер обществэхэу зэрэхъужьыщтхэр ары, ау зэк Гэ акциехэр къалэу Мыекъуапэ иадминистрацие иещтых.

Мыр приватизацием иапэрэ чэзыоу щыт ыкІй 2011-рэ ильэсым ишышъхьэІу мазэ нэс аухын гухэлъ яІ. А уахътэм къыкІоцІ акционер обществэм зыпкъ итэу Іоф ышІэным ищыкІэгъэ Іофтхьабзэхэр зэрахьащтых. Мы хагъэхьащтых бэдзэршІыпІитІумэ Іофыгьор зэрэээшІуахыщтыр предпринимательхэм пэрыохъу афэхъущтэп. ЫпэкІэ зэзэгъыныгъэу зэдашІыгъэхэм кІуачІэ яІэщт. ЗэхъокІыныгъэ зыфэхъущт закъор зэзэгъыныгъэхэр адэзы--елдекедек фолмынель едики мелыш хъугъэщтыр ары.

Акционер обществэр зызэхащэкІэ ыкІи ІофшІэнымкІэ правовой механизмэхэр загъэпсыхэкІэ, бэдзэршІыпІэр приватизацие шІыгъэным иятІонэрэ чэзыу фежьэщтых — акциехэр ащэхэу аублэщт. КъэІогъэн фае мы чэзыур зэІухыгъэ шІыкІэм тетэу зэрэзэхащэщтыр ыкІи ащ предпринимательхэр зэрэхагъэлэжьэщтхэр. Ащ фэгъэхьыгъэу шІэхэу ІофшІэкІо куп агъэнэфэщт, ащ

ялІыкІохэри. Джащ фэдэу мы ІофшІэкІо купым хэтхэр мэхьанэ зиІэ -ед иныхоІшеєк мехапыченш Ілымен лэжьэщтых. Ар бэдзэршІыпІэхэр икІэрыкІэу гъэпсыжьыгъэнхэр ары. Федеральнэ законодательствэм къызэрэдилъытэрэмкІэ, 2013-рэ илъэсым ишылэ мазэ нэс бэдзэршІыпІэхэм адэт киоскхэм ыкІи павильонхэм ачІыпІэ капитальнэу щыт сатыушІыпІэ гупчэхэр агъэпсыштых.

Мыекъуапэ имэр къызэриІуагъэмкІэ, предпринимательхэм зиягъэ якІын ыкІи ягухэльхэр къадэзымыгъэхъун Іофыгъо гори зэрахьащтэп.

КІАРЭ Фатим.

Адыгэ

Я ХХ-рэ лІэшІэгъум изэлъашІэрэ драматургэу, пшысэ-Іуатэу Евгений Шварц игущы-Іэхэу «Родина моей души...» зыфиІохэрэр ары тхылъым цІэ фэхъугъэхэр.

«Родина моей души...» Евгений Шварц в Майкопе» зыфиІоу бэмышІэу къыдэкІыгъэ тхылъым иавторыр, ащкІэ материалхэр зыугъоигъэр филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, АКъУ-м ипрофессорзу, УФ-м иписательхэм я Союз хэтэу Татьяна Степановар ары.

Мыекъуапэ Евгений Шварц исабыигъо-кІэлэгъу щыкІуагъ. Ар къызхэкІыгъэри къэшІэгьоягъэп. Жене ятэ врачыгъ, ау иреволюционнэ еплъыкІэхэм, ащкІэ ичаныгъэ апае столицэм -еда мехохшелета Ілымен иІлы сын фимытэу ашІыгъагъ. Ащ къыхэкІэу псэупІэкІэ Мыекъуапэ къыхихыгъагъ.

Евгений Мыекъопэ гурыт еджапІзу N 5-м (реальнэ училищыщтыгъэм) щеджагъ. Сэнаущыгъэ зыхэлъ кІэлэ Іэтахъом къешІэкІыгъэ дунаим идэхагъэ ыкІи къалэм ичІыпІэ зэфэшъхьафхэр фэплъэкІыщтыгъэп: ылъэгъуй, зэхихи рагъэшІырэ зэхашІэхэр етхых, аузэ итворчествэ зыкъызэІуезыгъэхыщт гукъэкІыжь-тхьапэхэу «Дневник» иІэ мэхъу.

Евгений Шварц къызыхъугъэр (29.10.1896) мыгъэ илъэси 115-рэ зэрэхъурэм ипэгъок Тэу АР-м и Лъэпкъ библиотекэ Т. Степановам итхылъ илъэтегъэуцо щызэхащэгъагъ. Ащ Евгений Шварц ищыІэныгъэ ыкІи итворчествэ къызэрэщызэІухыгъэм, идневник тхыгъэхэм къа Гуатэрэм, Мыекъуапэ 1900 1911-рэ илъэсхэм исоциокультурнэ щыІакІэ итарихъ зыфагъэнэ Іуасэ аш Іоигъоу

цІыфыбэ къекІолІэгъагъ. Татьяна Степановам ипэублэ гущыІэ анахь щыкІигъэтхъыгъэр тхылъэу «Родина моей души...» зыфиІорэм ежь Іоф дишІи къыдигъэкІыгъэми, ар тхэкІошхоу Евгений Шварц иеу зэрилъытэрэр ыкІи зэрэщытыр ары. Сыда пІомэ тхыльым къыдэхьагъэхэр зэкІэ охътэ зэфэшъхьафхэм Шварц ытхыгъэх. Мы ІофшІагъэм анахь уасэ къезытырэ лъэныкъохэми анаІэ тыраригъэдзагъ: цІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зыщызэдэпсэоу, зыщызэдэлэжьэхэрэ къалэм къырык Іуагъэр тхылъым къе-Іуатэ, хъугъэ-шІагъэхэм алъапсэ щыгъэунэфыгъ; уилъэпкъ тарихъ, уикъалэ иблэкІыгъэ – Мыекъуапэ илъэси 100-кІэ узэкІэІэбэжьмэ изытетыгъэр къеты, ахэм документальнэ льапсэ яІэу зэрэщытыр къыуегъашІэ.

1976-рэ илъэсым, Е. Шварц къызыхъугъэр илъэс 80 зэрэхъугъэм ипэгъокІзу, гурыт еджапІзу N 5-м мемориальнэ пхъэмбгъу къыщызэІуахыгъагъ. Джащыгъум апэрэу Евгений Шварц итворчествэ шІогъэшІэгъонэу зыфигъэзэгъагъэу, лекциехэм къяджэу зэрэ-

«Сыгу щыщ хъугъэ чІыпІэр...»

Іуагъ. Ащ къыпкъырыкІыгъ тхылъ гъэхьазырынри, угъоинкъыдэгъэкІынри.

Ащ ыуж АКъУ-м истуденткэхэу Джарымэкьо Юлэ, Евгения Чеботарь, Мария Клиндух ыкІи Ольга Дробышевар дневник тхыгъэ къыхэхыгъэхэу къызэджагъэхэм псыхъоу Шъхьэгуащэ ыкІи Мыекъопэ къэлэ паркыр илъэси 100-кІэ узэкІэІэбэжьмэ зыфэдагъэхэр Евгений Шварц ынэхэмкІэ тагъэлъэгъугъэ.

Лъэтегъэуцом къыщыгущыІагьэх, тхыльымкІэ, Евгений Шварц тикъалэ зэрэдэсыгъэмкІэ, зэлъашІэрэ цІвфышхом итворчествэкІэ яшІошІхэр къа Гуагъэх тхылъым ирецензентэу, педагогикэ шІэныгъэхэмкІэ докторэу Валерий Мозгот, шІэныгъэлэжьэу, Адыгэ педколледжэу Андырхъое Хъусен ыцІэкІэ щытым идиректорэу Ацумыжъ Казбек, филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорзу ХъокІо Фатимэ, литературнэ критикэу, усакІоу, литературнэ объединениеу «Ошъутен» зыфиІорэм итхьаматэу Кирилл Анкудиновым, тарихъ шІэныгъэлэжьэу Татьяна Денисовам, Урысыем ыкІи Адыгеим янароднэ артистэу, Адыгэ республикэ драмтеатрэм ихудожественнэ пащэу Кукэнэ Муратэ, Соловьев зэшхэм язырэм икъорылъф ишъхьэгъусэу Лариса Александровнам. ТхылъыкІэу «Родина моей души...» иавторэу Т. Степановам пшъэрылъ ин зэрэзэшІуихыгъэр, тикъалэ ехьылІэгъэ тхылъ шІагъор къыдигъэкІыныр зэрэфызэшІокІыгъэмкІэ зэрэфэразэхэр къаГуагъ, фэгушГуагъэх. УичІыпІальэ пшІэным тегьэп-

щытыгъэр Степановам къы- сыхьэгъэ тхылъым Соловьев Іэгъу къыфэхъугъэ нэбгырэ зэшхэм япремие фэбгъэшъошэныр игъоу алъытагъ.

Евгений Шварц ипроизведение инхэу «Обыкновенное чудо», «Дракон», пшысэу «Золушка» ямэхьанэ зэрэиныр, хэгъэгум имызакъоу, дунаим зыцІэ щыІугъэ драматургэу Евгений Шварц Мыекъуапэ зэрэщыпсэугъэм, итхыгъабэмэ ар ыгу щыщ хъугъэ чІыпІэ гупсэу зэрэщытыр къызэращи Гуагъэр, Мыекъуапэ иеджэп З сценэхэм Е. Шварц ипьесэхэм атехыгъэ спектаклэхэр зэращагъэуцугъэр ыкІи тхыль гъэшІэгъонэу «Родина моей души...» къызэрэдэкІыгъэр зыфэдэ мыхъурэ тарихъ ыкІи культурэ иетысти уени естеГш-естусх зэрэфаер зэдырагъаштэу къа-

Тхыльым иавторэу Татьяна Степановам и Іофш Іэнк Іэпыпчъагъэмэ — АКъУ-м ипроректорэу, шІэныгъэлэжьэу А. Шахановам, шІэныгъэлэжьхэу Р. Мамыим, Хъ. ЛъэпцІэрышэм, Р. Хьанэхъум, нэмыкІхэми ацІэ къыриІуагъ. Льэпкъ библиотекэм и Гофыш Гэхэу лъэтегъэуцор зэхэзыщагъэхэм ыкІи зэкІэ Іофтхьабзэм къекІолІагъэхэм «тхьашъуегъэпсэукІэ» закъыфигъэзагъ.

ЦІыфхэм якІэсэ артистэу Кукэнэ Муратэ студентыгъор (пединститутым филологиемкІэ ифакультет Т. Степановам зыщыдеджэгъэ лъэхъаныр) кІэкІ у ыгу къыгъэкІыжьыгъ, Евгений Шварц ипьесэхэр зэрагъэуцугъагъэр, ахэм рольхэр къащишІыгъэу зэрэщытым щигъэгъозагъэх. Игуапэу, гитарэм къыдыригъа Гозэ, Булат Окуджавэ иорэдитІу къафи-Іуагъ. Лъэтегъэуцор уигъэгупшысэу гъэпсыгъагъэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр авторым иех.

Зэфэсым унашъохэр щаштагъэх

Кировскэ къоджэ округым фыдэкІы, мылъку щыпсэухэрэр къэлэ ыкІи рай- нахьыбэ пэ Іуаон администрациехэм ялІыкІохэм заІокІэхэм, зытегу--егк мехоалыфоІ еалеІыш шІохынкІэ бэ къадэмыхъунэу рэм шІуагъэ гори къыпшІошІыщтыгъ. Шъачэ къакІэмыкІоу иІэшъхьэтетхэр пштэмэ, ахэр мазэ къэс курортым икъоджэ псэуакІохэм аІокІэх, адэгущыГэх. Чылагъохэу мыщ плІы итыр: Алексеевкэр, Татьяновкэр, Марьинэр, Тхьагъапшъ. Ау ахэм ащызэхафырэ Іофыгъохэр къиных, гуп--естис имехеажичепедее мен ныхоІшеєк мехфоІ едиГуємут нахь къегъэхьылъэ.

Хым пэблэгъэ чылагъохэм ащыпсэухэрэм яІофыгъохэр уехеІшеІ ахви аехнеалихоІшеє щыт. Къушъхьэм хэс къуаджэхэм яфэныкъуагъэхэр псыр альыгьэІэсыгьэныр, газыр афэщэгъэныр, джащ фэдэу телефон линиер къушъ--ешы мехеІпыІР етсет гъзныр лъэшэу къинкІэ къа-

гъахьэ.

-егк мехфыЩ фэсэу зэхащэхэкъоджэдэсхэм ащыщхэм aloy зэрэхъурэм шъыпкъагъэ хэлъэп. Мары чылагъоу Тхьагъапшъэ цІыф зэхахьэу щы-Іагъэм шІуагъэ къыкІэмыкІуагъэу щытэп. Къалэу Шъачэ ипащэу

Анатолий Пахомовыр къоджэдэсхэм аГукГи задэгущыГэ нэуж унашьо ашІыгьагь округым ичылагьохэр зыгьэгумэк Іырэ Іофыгьохэм язэшІохын фежьэнхэу. Районым иІэшъхьэтетхэм программэу зэхагъэуцуагъэм къыщыдалъытагъэх Іофтхьэбзэ анахь къинхэу апэ рагъэшъынхэ фаехэр.

ЧІыпІэм щыпсэухэрэр илъэсыбэ хъугъэу зыгъэгу--ыахын мехоалыфо еды кем бэр гъэхъагъэ хэлъэу зэшІуахыгъ, адрэ къэнагъэхэми шІэхэу кІэух дэгъу афашІынэу мэгугъэх, — ыІуагъ Кировскэ къоджэ округым иадминистрацие ипащэу Виктор Чергиным.

бэшІагъэ зыхагъэкІыгъэр. Сотовэ связым ивышкэ Тхьагъапшъэ щагъэуцунэу фежьагъэх. Алексеевкэми ащ фэдэ вышкэм игъэуцун щаухыгъ.

Тхьагъапшъэ зэфэсэу щыІагъэм къызэрэща-ІуагъэмкІэ, ащ Шъачэ имэр игуадзэхэу Николай Говорущенкэмрэ Сергей Щербининымрэ, джащ фэ-

дэу районым ипащэу Виктор Филоновыр хэлэжьагъэх, округым ипсэупІэхэм газыр алъагъэІэсэу фежьагъэх.

Округым этнотуризмэм псынкІ у хэхьоныгьэ зэрэщишІырэр къыдальытэзэ, къоджэ администрацием анахьэу ынаІэ атырегъэты автомобиль гьогу-– Гъэстыныпхъэм иІофи хэм ягъэцэкІэжын, чылагьо-

хэм ятеплъэ зэхьокІыгъэным, туристхэм къарагъэлъэгъущт дехулоал едеІлоІяк мехеІпіаІР зэтырагъэпсыхьаным, къык Гегъэтхъы Виктор Чергиным. — Мы Іофыгъохэм охшуалеІыпеІ еІяныхоІшеєк афэхъух предпринимательхэр, чІыпІэ общественнэ зыгъэІорышІэжьыным иорганхэр, гушыІэм пае. Тхьагъапшъэ и Адыгэ Хасэ. ЛъэныкъуитІумкІи федэу щыт зэфыщытыкІэхэр шапсыгъэхэм яобщественнэ парламенти дыряІ. Шапсыгъэ Адыгэ Хасэм имылъкукІэ чІыпІэ ТОС-р зычІэт унэр бэмышІэу агъэцэкІэжьыгъ, компьютер, ящыкІэгъэщт мебелыр къащэфыгъ, арышъ, зэдеІэжьхэзэ шІуагъэ къэзытырэ Іофхэр зэдагъэцакІэ, — ыІуагъ округым ипащэ.

> НЫБЭ Анзор. Тисобкор.

ОЛИМПИАДЭ ДЖЭГУНХЭМ ЯТАМЫГЪЭХЭР

Олимпиадэ джэгунхэу 2014-рэ илъэсым Шъачэ щыкlощтхэм ятамыгъэхэр Урысыем къыщыха-хыгъахэх. Телевизорым еплъыгъэхэм анахьыбэу

амакъэ телефонкІэ зыфатыгъэхэр леопардыр, мышъэ фыжьыр, тхьакіумкіыхьэр

Сыда тызыфаер къызыкІыхамыхыгъэр?

Олимпиадэм изэхэщэкІо куп пэшІорыгъэшъэу макъэ езыгъэ-Іугъэр макІэп. Сурэтхэр фагъэхьыгъэх, яепльыкІэ къыраІотыкІы ашІоигьоу фэтхагьэх. Зэнэкьокьоу зэхащагъэм тамыгъэу къырахьылІагъэхэр къыщагъэлъагъохи, цІыфхэр ахагъэдагьэх. Аужырэ чэзыум сурэти 10 къырахьыл Гагъ.

ЛІыжъ ЩтыргъукІыр, тыгъэр, мышъэ цІэплъыр, бзыу цІыкІу лъэпкъэу снегирыр, нэмыкІхэри къыщагъэлъэгъуагъэх. Леопардым процент 28-мэ амакъэ фатыгъ, мышъэ фыжьыр — 18-мэ, тхьакІум-кІыхьэр — 16-мэ къыхахыгъэх.

ЕплъыкІэхэр

Олимпиадэ джэгунхэм сыдигъуи тамыгъэ хэхыгъэ яІагъ, къе Іуатэ Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, археолог цІэрыІоу Тэу Аслъан. -

Зэнэкъокъур зыщызэхащэрэ чІыпІэм епхыгъэу Олимпиадэ джэгунтамыгъэ къыхэпхыныр нахьышІу. Уц щэхъу къызытемыкІэрэ къушъхьэ лъэгапІэм псэушъхьэ дахэу щыпсэущтыгъэмэ ащыщ хьашыумышыр (снежный барс). ИпсынкІэгъэ чъэркІэ ар къахэщыщтыгъ. 1956-рэ илъэсым нэс къушъхьэмэ ахэсыщтыгъэхэ хьашыумышхэр агъэкІодыгъэх.

Хьашыумышыр тилъэпкъ итарихъ чІыгу исы хъужьыным пае Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІощтмэ яшІуагъэ къэкІонэу гугъэхэзэ, Тэу Аслъанрэ сурэтышІ

цІэрыІоу Бырсыр Абдулахьрэ зэде-гупшысагъэх. Сурэтыр шІыгъэн фаеу зэдашти, тарихъ къэбархэм защагъэгъозагъ.

- СшІэрэп Іофым хэхъухьагъэр, — еГо Бырсыр Абдулахь. -Олимпиадэ джэгүнхэм язэхэщак Іомэ сурэтэу афэдгъэхьыгъэр дэхэ къодыеп. Тарихъ мэхьанэу иІэр къыдэтлъыти, къыхахыным фэдгъэхьазырыгъ. Ау ащ икъэбар цІыфмэ икъоу амышІагъэу къытщэхъу.

Хьашыумышыр къыхамыхыгъэми, ар Олимпиадэ джэгунхэм къашыдгъэльэгъон тлъэкІышт — джыри уахътэ щыІ. Адыгеим икультурнэ программэу Олимпиадэм фэгъэхьыгъэм нахь игъэкІотыгъэу Іоф дэшІэгъэн зэрэфаер тамыгъэхэр къызэрэхахыгъэ шІыкІэм къеушыхьаты. ТхьакІумкІыхьэр, мышьэ фыжьыр къыхэзыхыгъэхэм хьашыумышым уасэ зэрэфамышІыгъэм рык Гэгъожьынхэу уахътэ къякІункІи пшІэхэщтэп.

Сурэтхэм арытхэр: Олимпиадэ джэгунхэм ятамыгъэхэу къыхахыгъэхэмрэ хьашыумышым исурэтэу Бырсыр Абдулахь ышІыгъэмрэ.

БОЕВОЙ САМБЭР.

Батырхэм ямедальхэм къахэхъо

<u>ТелефонкІэ къатыгъ.</u> Урысыем боевой самбэмкІэ изэнэкъокъухэр Санкт-Петербург щыкІуагъэх. Адыгеим ибатырхэм медалитіу къыдахыгъ.

Дунаим ичемпионэу Абэзэ Ислъам килограмм 90-рэ къэзыщэчырэмэ янэкъокъугъ. Нарт батырым алырэгъум зэІукІэгъуиплІэу щыриІагъэр «къабзэу» къыщихьи, дышъэ медалыр къыфагъэшъошагъ.

Гамзатхъан Хьамидэ, кг 82-рэ, ящэнэрэ чІыпІэр къыдихыгъ. Ухьазырыныгъэ дэгъу ащи къыгъэлъэгъуагъ, медалэу иІэхэм ахигъэхъуагъ.

Абэзэ Ислъам Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым щеджэ. Дунаим изэнэкъокъумэ ахэлэжьэнэу фитыныгъэ иІэ зэрэхъугъэм фэшІ тыфэгушІо. Медальхэр къэзыхынгъэ тиспортсменхэр тренерхэу Хьэпэе Арамбый, Хьэпэе Хьамидэ, Ошхъунэ СултІанэ агъасэх.

Сурэтым итхэр: Хьэпэе Хьамидэрэ Абэзэ Ислъамрэ.

(НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр,

иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм льэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор

шъхьаІэр ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым шылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм аІэкІэлгъэхьажьыхэрэп.

зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4335 Индексхэр 52161 52162 Зак. 593

Хэутыным узщыкГэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

ЕшІэгъуи 4-р Мыекъуапэ щыкІощт

Мыекъопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м изичэзыу ешІэгъухэр гъэтхапэм и 1 — 2-м ыкіи и 4 — 5-м республикэм икъэлэ шъхьаіэ щыкіощтых.

Ижевскэ икомандэ непэ Мыекъуапэ щешІэщт. ХьакІэхэр ятІонэрэ чІыпІэм щы-Іэх, зы очкокІэ «Динамо-МГТУ»-м ыпэ итых. Апэрэ чІыпІэм Ростов-на-Дону икомандэ шыІ.

Нижний Тагил икомандэу «Старый Соболыр» гъэтхапэм и 4 — 5-м тикъалэ щешІэшт. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьа Гэу Андрей Синельниковым къызэрэтиГуагъэмкГэ, тибаскетболистхэм зичэзыу ешІэгъухэм яшъыпкъэу зафагъэхьазыры, финалым хэфэнхэм фэбанэх.

Спортыр зикІасэхэу къалъыплъэхэрэр агъэгушІонхэу, ешІэкІэ дахэ къагъэльэгъонэу тибаскетболистхэм афэтэІо.

